

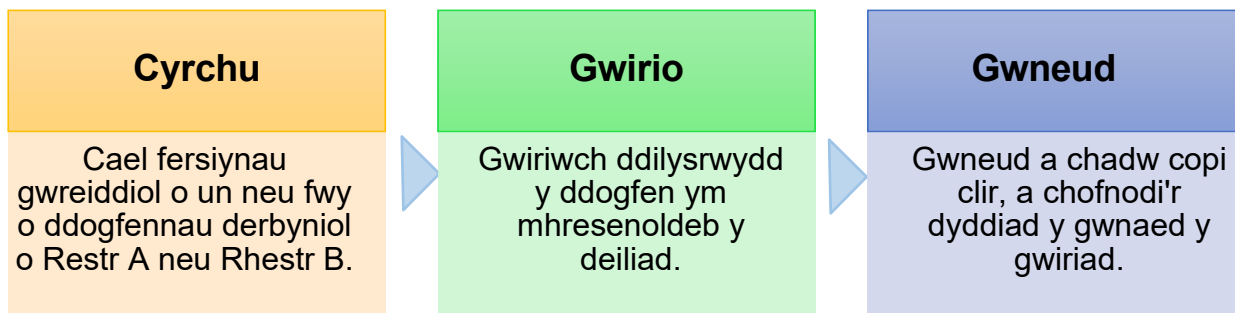
GWIRIADAU HAWL I WEITHIO - Proses a dogfennau sy'n ofynnol o dan y Ddeddf Mewnfudo

Mae gan bob cyflogwr yn y Deyrnas Unedig (DU) gyfrifoldeb i atal gweithio anghyfreithlon; Maent yn cyflawni hyn trwy gynnal gwiriadau hawl i weithio cyn cyflogi pobl, er mwyn sicrhau nad yw'r unigolion yn cael eu gwahardd rhag cyflawni'r gwaith dan sylw oherwydd eu statws mewnfudo.

Er mwyn gallu gwirio hawl unigolyn i weithio yn y DU, ac i gael esgus statudol yn erbyn atebolrwydd am gosb sifil, mae'n ofynnol i gyflogwyr weld a chadw copi o'r dogfennau penodedig gwreiddiol fel y nodir yn Rhestr A neu Rhestr B drosodd.

Ar yr amod bod cyflogwr wedi cynnal y gwiriad hawl i weithio yn gywir ac, yn hollbwysig, gall ddarparu tystiolaeth o hyn, byddant yn elwa o'r 'esgus statudol'. Mae hyn yn golygu, os canfyddir yn ddiweddarach eu bod yn cyflogi gweithiwr anghyfreithlon, eu bod yn cael eu hesgusodi o gosb sifil ac felly nid ydynt yn derbyn dirwy sydd ar hyn o bryd wedi'i gosod ar hyd at £20,000 fesul gweithiwr anghyfreithlon.

PROSES AR GYFER CYNNAL GWIRIADAU HAWL I WEITHIO

Dylid cynnal gwiriadau hawl i waith ar bob darpar weithiwr, fel arall gallai'r Gwasanaeth fod yn atebol am honiadau o wahaniaethu.

Cyrchu

Rhaid cael dogfen wreiddiol o naill ai Rhestr A neu Rhestr B fel dogfen dderbyniol i brofi'r hawl i weithio yn y DU.

Mae Rhestr A yn cynnwys yr ystod o ddogfennau derbyniol ar gyfer person sydd â hawl barhaol i weithio yn y DU. Os cynhelir y gwiriad yn gywir fel uchod, bydd hyn yn sefydlu esgus statudol parhaus am gyfnod cyflogaeth y person hwnnw gyda'r Gwasanaeth. Ni fyddai angen gwiriadau hawl i waith pellach mewn perthynas â'r unigolyn hwn.

Dogfennau Rhestr A	
1.	Pasbort (cyfredol neu wedi dod i ben) sy'n dangos bod y deiliad yn ddinesydd Prydeinig neu'n ddinesydd o'r DU a Threfedigaethau sydd â'r hawl i breswyllo yn y DU.
2.	Cerdyn pasbort neu basbort (cyfredol neu wedi dod i ben) sy'n dangos bod y deiliad yn ddinesydd Gwyddelig.
3.	Dogfen a gyhoeddwyd gan Bailiwick of Jersey, the Bailiwick of Guernsey neu Ynys Manaw, sydd wedi'i gwirio fel un dilys gan Wasanaeth Gwirio Cyflogwyr y Swyddfa Gartref, sy'n dangos bod y deiliad wedi cael caniatâd diderfyn i fynd i mewn neu aros o dan Atodiad yr UE i Reolau Mewnfudo Jersey, Atodiad yr UE i Reolau Mewnfudo (Bailiwick of Guernsey) 2008 neu Atodiad yr UE i Reolau Mewnfudo Ynys Manaw.
4.	Pasbort cyfredol wedi'i gymeradwyo i ddangos bod y deiliad wedi'i eithrio rhag rheolaeth mewnfudo, ei fod yn cael aros am gyfnod amhenodol yn y DU, bod ganddo'r hawl i breswyllo yn y DU, neu nad oes ganddo unrhyw gyfyngiad amser ar ei arhosiad yn y DU.
5.	Dogfen Statws Mewnfudo cyfredol a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Gartref i'r deiliad gyda chymeradwyaeth sy'n nodi bod y person a enwir yn cael aros am gyfnod amhenodol yn y DU neu nad oes ganddo unrhyw gyfyngiad amser ar ei arhosiad yn y DU, ynghyd â dogfen swyddogol sy'n rhoi rhif Yswiriant Gwladol parhaol y person a'i enw a gyhoeddwyd gan asiantaeth y Llywodraeth neu gyflogwr blaenorol.
6.	Tystysgrif geni neu fabwysiadu a gyhoeddwyd yn y DU, ynghyd â dogfen swyddogol sy'n rhoi rhif Yswiriant Gwladol parhaol y person a'i enw a gyhoeddwyd gan asiantaeth y Llywodraeth neu gyflogwr blaenorol.
7.	Tystysgrif geni (byr neu hir) neu fabwysiadu a gyhoeddwyd yn Ynysoedd y Sianel, Ynys Manaw neu Iwerddon, ynghyd â dogfen swyddogol sy'n rhoi rhif Yswiriant Gwladol parhaol y person a'i enw a gyhoeddwyd gan asiantaeth y Llywodraeth neu gyflogwr blaenorol.
8.	Tystysgrif cofrestru neu naturiol fel dinesydd Prydeinig, ynghyd â dogfen swyddogol sy'n rhoi rhif Yswiriant Gwladol parhaol y person a'i enw a gyhoeddwyd gan asiantaeth y Llywodraeth neu gyflogwr blaenorol.

NEU

Mae Rhestr B yn cynnwys ystod o ddogfennau derbyniol ar gyfer person sydd â hawl dros dro i weithio yn y DU. Os yw'r gwiriad yn cael ei gynnal yn gywir fel uchod, bydd hyn yn sefydlu esgus statudol cyfyngedig i weithio yn y DU a bydd angen gwiriad dilynol cyn y dyddiad dod i ben er mwyn sicrhau hawl newydd i weithio.

Teitl: Gwiriadau Hawl i Weithio - Proses a dogfennau sy'n ofynnol o dan weithdrefn y Ddeddf Mewnfudo	Nodwch: Ar ôl ei HARGRAFFU, mae hon yn DDOGFEN NA ELLIR EI RHEOLI. Cyfeiriwch at Fewnwyd y Gwasanaeth i gael y fersiwn ddiweddaraf.
---	--

Dogfennau Rhestr B

Grŵp 1 – Dogfennau lle mae esgus statudol cyfyngedig o amser yn para tan ddyddiad dod i ben y gwyliau:

1.	Pasbort cyfredol wedi'i gymeradwyo i ddangos bod y deiliad yn cael aros yn y DU ac ar hyn o bryd caniateir iddo wneud y math o waith dan sylw.
2.	Dogfen a gyhoeddwyd gan Bailiwick of Jersey, the Bailiwick of Guernsey neu Ynys Manaw, sydd wedi'i gwirio fel un dilys gan Wasanaeth Gwirio Cyflogwyr y Swyddfa Gartref, sy'n dangos bod y deiliad wedi cael caniatâd cyfyngedig i fynd i mewn neu aros o dan Atodiad yr UE i Reolau Mewnfudo Jersey, Atodiad yr UE i Reolau Mewnfudo (Bailiwick of Guernsey) 2008 neu Atodiad yr UE i Reolau Mewnfudo Ynys Manaw.
3.	Dogfen Statws Mewnfudo gyfredol sy'n cynnwys ffotograff a roddwyd gan y Swyddfa Gartref i'r deiliad gyda chymeradwyaeth ddilys sy'n nodi y gall y person a enwir aros yn y DU, ac y caniateir iddo wneud y math o waith dan sylw, ynghyd â dogfen swyddogol sy'n rhoi rhif Yswiriant Gwladol parhaol y person a'i enw a gyhoeddwyd gan asiantaeth y Llywodraeth neu gyflogwr blaenorol.

Grŵp 2 – Dogfennau lle mae esgus statudol cyfyngedig o amser sy'n para chwe mis o'r dyddiad a bennir ar yr Hysbysiad Gwirio Cadarnhaol:

1.	Dogfen a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Gartref sy'n dangos bod y deiliad wedi gwneud cais am ganiatâd i fynd i mewn neu aros o dan Atodiad UE i'r rheolau mewnfudo ar neu cyn 30 Mehefin 2021 ynghyd â Hysbysiad Gwirio Cadarnhaol gan Wasanaeth Gwirio Cyflogwyr y Swyddfa Gartref.
2.	Tystysgrif Cais (digidol neu nad yw'n ddigidol) a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Gartref sy'n dangos bod y deiliad wedi gwneud cais am ganiatâd i fynd i mewn neu aros o dan Atodiad yr UE i'r rheolau mewnfudo (a elwir yn Gynllun Setliad yr UE), ar neu ar ôl 1 Gorffennaf 2021, ynghyd â Hysbysiad Gwirio Cadarnhaol gan Wasanaeth Gwirio Cyflogwyr y Swyddfa Gartref.
3.	Dogfen a gyhoeddwyd gan Bailiwick of Jersey neu Bailiwick of Guernsey, sy'n dangos bod y deiliad wedi gwneud cais am ganiatâd i fynd i mewn neu aros o dan Atodiad EU i Reolau Mewnfudo Jersey neu Atodiad UE i Reolau Mewnfudo (Bailiwick of Guernsey) 2008 ar neu cyn 30 Mehefin 2021 ynghyd â Hysbysiad Gwirio Cadarnhaol gan Wasanaeth Gwirio Cyflogwyr y Swyddfa Gartref.
4.	Cerdyn Cofrestru Cais a gyhoeddwyd gan y Swyddfa Gartref sy'n nodi bod y deiliad yn cael cymryd y gyflogaeth dan sylw, ynghyd â Hysbysiad Gwirio Cadarnhaol gan Wasanaeth Gwirio Cyflogwyr y Swyddfa Gartref.
5.	Hysbysiad Gwirio Cadarnhaol a gyhoeddwyd gan Wasanaeth Gwirio Cyflogwyr y Swyddfa Gartref i'r cyflogwr neu'r darpar gyflogwr, sy'n nodi y gall y person a enwir aros yn y DU ac y caniateir iddo wneud y gwaith dan sylw.

Gwirio

Wrth gynnal gwiriadau hawl i waith ar ddogfennau o Restr A neu Rhestr B, rhaid darparu'r dogfennau gwreiddiol i'w gwirio gan na dderbynnir copïau. Dylai'r deiliad fod yn bresennol yn bersonol ar adeg y gwirio.

Dylid gwirio'r dogfennau i sicrhau eu bod yn ddilys, nad ydynt wedi'u ymyrryd a'u bod yn perthyn i'r deiliad sy'n bresennol. Dylid gwirio am bob dogfen am:

- ffotograffau cyson ar draws dogfennau ac yn dangos ymddangosiad gwirioneddol y person;
- dyddiadau geni cywir a chyson ar draws dogfennau;
- dyddiadau dod i ben ar gyfer caniatâd cyfyngedig o amser i fod yn y DU yn y dyfodol nad ydynt wedi mynd heibio;
- cyfyngiadau gwaith sy'n caniatáu i'r person weithio i'r Gwasanaeth ac i wneud y math o waith a gynigir. Ar gyfer myfyrwyr sydd â chaniatâd cyfyngedig i weithio yn ystod y tymor, rhaid cael manylion eu tymor academaidd a'u hamseroedd gwyliau hefyd i gwmpasu hyd eu cyfnod astudio yn y DU y byddant yn cael eu cyflogi. Dylid copïo a chadw'r rhain;
- rhesymau dros unrhyw enwau gwahanol ar draws dogfennau, e.e. tystysgrif priodas, archddyfarniad ysgariad, gweithred pleidleisio. Dylid llungopïo dogfennau ategol a chadw copi.

Dylid cadw llungopïau o'r ddogfen neu'r rhannau perthnasol ohoni ar ffeil personél yr unigolyn ar ffurf na ellir ei newid, gyda chofnod o ddyddiad y gwiriad ac enw'r person a'i cynhaliodd.

Cadarnhau a Chadw Cofnodion

Rhaid cadw cofnod o'r gwiriadau dogfennau gan y bydd hyn yn darparu'r esgus statudol, pe bai unrhyw broblemau yn codi. Mae copi o'r ddogfen wreiddiol i'w wneud mewn fformat na ellir ei newid â llaw.

Dylai gweithwyr y Gwasanaeth sy'n ymgymryd â'r gwiriadau gadarnhau bod 'this is a verified copy of the original document, check taken on *(insert date)*', ac argraffu a llofnodi eu henwau a dyddiad y gwiriad. Dylid cwblhau hyn ar y copi o bob dogfen a wiriwyd.

Bydd cynnal y gwiriad ond methu â chofnodi'r dyddiad yn gywir neu esgeuluso cadw copi cyflawn yn gwneud y siec yn ddiwerth.

Rhaid dychwelyd y dogfennau wedi'u copïo i'r Adran Adnoddau Dynol (AD) ar unwaith a byddant yn cael eu cadw ar Ffeil Cofnod Personol y gweithiwr am gyfnod y gyflogaeth.

Dylid nodi, os na all darpar weithwyr ddarparu dogfennau derbyniol o'r naill neu'r llall o'r rhestrau, bydd eu cynnig cyflogaeth yn cael ei ohirio nes y gellir sefydlu hawl i weithio yn y DU. Bydd y cynnig yn cael ei dynnu'n ôl os na ellir sefydlu'r hawl i weithio.

YMHOLIADAU

Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau mewn perthynas â gwiriadau hawl i waith at yr Adran Adnoddau Dynol. Dylid nodi unrhyw bryderon ynglŷn â dogfennau a ddarperir a chymryd cyngor AD mewn perthynas ag unrhyw gamau sydd eu hangen.

Mae'r ddogfen hon yn rhan o gyfres o nodiadau gwybodaeth sy'n cwmpasu'r maes pwnc hwn; mae dolenni i'r holl ddogfennau ar gael trwy glicio yn ôl i'r hafan.

Os daw unrhyw hepgoriadau neu wallau i'r amlwg o ran cynnwys y gyfres hon o ddogfennau, gwahoddir darllenwyr i gysylltu â policy.development@tangogleddcymru.llyw.cymru gyda'u hadborth.

Argymhellir adolygu'r ddogfen hon bob tair blynedd; fodd bynnag, efallai y bydd angen ei adolygu'n gynharach yng ngoleuni unrhyw newid rheoleiddiol sy'n dod i rym yn y cyfamser.

Perchennog (Adran)	Adnoddau Dynol	Fersiwn	1.0
Adolygwyd ddiwethaf gan (deiliad post)	Pennaeth Adnoddau Dynol	Dyddiad adolygu diwethaf	7 ^{fed} Rhagfyr 2023
		Dyddiad adolygu a argymhellir	7 ^{fed} Rhagfyr 2026